

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 11 Νοεμβρίου 2025 με την ακόλουθη σύνθεση: Άννα Λιγωμένου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Νικολέτα Ρένεση και Γεώργιος Παπαϊσιδώρου (εισηγητής), Σύμβουλοι, Κωνσταντίνος Δήμου και Αικατερίνη Θεοφανίδου, Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ευάγγελος Καραθανασόπουλος.

Γραμματέας: Ιωάννης Αθανασόπουλος, Γραμματέας του Δευτέρου Τμήματος.

Για να δικάσει την από 07.10.2021 έφεση (Α.Β.Δ. .../08.10.2021) της ..., κατοίκου ..., η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου της, Ιωάννη Ιωαννίδη (Α.Μ. Δ.Σ.Α. ...),

κατά: α) του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε με δήλωση (άρθρο 231 του ν. 4700/2020) της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Θεώνης Χουντάλα (... Ν.Σ.Κ),

β) του Δήμου Αθηναίων, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε με δήλωση (άρθρο 231 του ν. 4700/2020) της πληρεξουσίας δικηγόρου του, Αικατερίνης Παππά (Α.Μ. Δ.Σ.Α. ...),

γ) της 5/2020 Πράξης του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της εκκαλούσας ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε στις 10 Φεβρουαρίου 2026 σε διάσκεψη, σε αίθουσα του Δικαστηρίου.

Σκέφτηκε σύμφωνα με τον νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Με την υπό κρίση έφεση, για την οποία έχει καταβληθεί το ελάχιστο νόμιμο παράβολο, ύψους 1.500,00 ευρώ (... ηλεκτρονικό παράβολο), ζητήθηκε η ακύρωση της 5/2020 πράξης του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά το μέρος που με αυτήν καταλογίστηκε υπέρ του Δήμου Αθηναίων και σε βάρος της εκκαλούσας,

υπό την ιδιότητά της Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της Δημοτικής Επιχείρησης Ραδιοφωνίας του Δήμου Αθηναίων (Δ.Ε.Ρ.Α.), αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τα αναφερόμενα στην ίδια πράξη πρόσωπα, το ποσό των 384.168,68 ευρώ, που αντιστοιχεί σε έλλειμμα που φέρεται ότι προκλήθηκε στη Δημοτική Επιχείρηση κατά το οικονομικό έτος 2011.

2. Για την έφεση αυτή εκδόθηκε ήδη η -εν μέρει οριστική- 1248/2024 απόφαση του Τμήματος τούτου, με την οποία η προσβαλλόμενη πράξη ακυρώθηκε ως προς την εκκαλούσα καθ' ο μέρος επιβλήθηκε σε βάρος της καταλογισμός ύψους 105.283,96 ευρώ και 72.003,58 ευρώ (βλ. προς αποφυγή επαναλήψεων ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 1248/2024, ιδίως σκ. 15). Καθ' ο μέρος με την προσβαλλόμενη πράξη επιβλήθηκε σε βάρος της εκκαλούσας καταλογισμός ύψους 92.528,23 ευρώ και 114.352,91 ευρώ κρίθηκε ότι έπρεπε να αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης και να διαταχθεί συμπλήρωση των αποδείξεων. Σε εκτέλεση της ως άνω απόφασης προσκομίστηκαν νομίμως, μεταξύ άλλων, το πλήρες κείμενο της 1816/2023 απόφασης του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, καθώς και το από 05.03.2025 πιστοποιητικό αμετακλήτου αυτής.

3. Από τις διατάξεις των άρθρων 54 και 56 του ν. 2362/1995 «Περί Δημόσιου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247), όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω, χρόνο (ελεγχόμενο οικονομικό έτος 2014), συνάγεται ότι υπόλογοι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (εφεξής Ο.Τ.Α.) είναι όσοι με οποιοδήποτε τρόπο διαχειρίζονται χρήματα, αξίες ή υλικά που ανήκουν σε Ο.Τ.Α., καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο, το οποίο θεωρείται υπόλογος με βάση ειδική διάταξη νόμου, λόγω της φύσης των υπηρεσιακών καθηκόντων του. Ο υπόλογος ευθύνεται για το έλλειμμα που διαπιστώνεται στη διαχείρισή του, το οποίο και υποχρεούται να αποκαταστήσει (ΕλΣυν Ολ. 560/2025, 507/2024, 1327/2023, Δευτ. Τμ. 782, 780/2025, 1248, 286, 79/2024, 1684, 1556, 1046, 293/2023, VII Τμ. 1956/2020, 1318/2019, 1097, 1095/2017, 870/2016). Εξάλλου, διαχειριστικό έλλειμμα, κατά τη δημοσιολογιστική έννοια, συνιστά κάθε επί το έλαττον αδικαιολόγητη διαφορά μεταξύ του χρηματικού ποσού που έπρεπε να υπάρχει σε μία δεδομένη στιγμή, με βάση τους τηρούμενους λογαριασμούς και τα νόμιμα διαχειριστικά στοιχεία, και εκείνης που πράγματι υπάρχει (ΕλΣυν Ολ. 560, 271/2025, 1198, 567/2024, 1327/2023, 2032/2022, 1972/2021, 1296/2020, Δευτ. Τμ. 491, 292/2025, 1489, 1403, 1250, 412, 280/2024, 1350, 1208, 641, 477/2023, 1431, 999, 532, 16/2022, 1964, 935, 542/2021). Ως έλλειμμα νοείται και κάθε ανοίκειος πληρωμή, δηλαδή κάθε πληρωμή που δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου, ή δεν στηρίζεται σε πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά, ή δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες για την πραγματοποίησή της, ή έγινε αχρεώστητα, ή είναι άσχετη με τον σκοπό της διαχείρισης (ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 780, 491/2025, 1489, 1401, 1396, 1248, 286, 281, 79/2024, 1682, 1556, 1348, 1046, 896/2023, VII Τμ. 1956/2020, 1847, 1318/2019, 1093/2017).

4. Σύμφωνα με τον ισχύοντα Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (εφεξής Κ.Δ.Κ.) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), οι επιτρεπόμενες μορφές δημοτικών επιχειρήσεων είναι: α) δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, που

επιτρέπεται να επιχορηγούνται από Ο.Τ.Α. (άρθρο 259 παρ. 1), και η εκ μέρους τους πρόσληψη προσωπικού και σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, εκτέλεσης έργων και μελετών και παροχής προμηθειών και υπηρεσιών διενεργείται σύμφωνα με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για τους Ο.Τ.Α. (άρθρα 258 παρ. 1 και 257 παρ. 2), β) ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. και γ) επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού (άρθρο 252 παρ. 4), οι οποίες συνιστώνται, βάσει ειδικών διατάξεων που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Στην τελευταία αυτή κατηγορία εμπίπτουν και αυτές που ως ειδικό σκοπό έχουν τη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού και οι οποίες, κατά ρητή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από το σχετικό ιδρυτικό τους καθεστώς, όπως ισχύει (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 782, 780, 491/2025, 1403, 1397, 1393, 412, 79/2024, 1556, 1046/2023).

5. Συναφώς, με την 45803/07.08.1989 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών «Σύσταση Δημοτικής Επιχείρησης Ραδιοφωνίας Δήμου Αθηναίων» (Β' 624) συστάθηκε Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Δήμος Αθηναίων-Επιχείρηση Ραδιοφωνίας Αθήνα» (Δ.Ε.Ρ.Α.) με διάρκεια εξήντα (60) ετών από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σκοπό την ίδρυση, εγκατάσταση και λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού. Σύμφωνα με την ως άνω συστατική πράξη, η Δ.Ε.Ρ.Α. διοικείται από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), τα μέλη του οποίου ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων, ο οποίος είναι και μοναδικός μέτοχος αυτής. Με την ίδια απόφαση ορίστηκε ότι η σύσταση και η λειτουργία της διέπονται από τις σχετικές για τις δημοτικές επιχειρήσεις διατάξεις του τότε ισχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 323/1989, Α' 146) και από τις διατάξεις του π.δ. 25/1988 «Όροι και προϋποθέσεις για την ίδρυση τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών, διαδικασία χορήγησης, ανανέωσης και ανάκλησης των σχετικών αδειών, γενικές αρχές λειτουργίας των σταθμών αυτών και τεχνική και λοιπή εποπτεία και έλεγχός τους» (Α' 10). Δεδομένου, όμως, ότι η δομή των δημοτικών επιχειρήσεων υπό το καθεστώς ισχύος του νέου Κ.Δ.Κ. διαφοροποιείται εντελώς σε σχέση με το ισχύον κατά τον χρόνο σύστασης της Δ.Ε.Ρ.Α., θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η παραπομπή γίνεται στις διατάξεις του εκάστοτε ισχύοντος Κ.Δ.Κ., εν προκειμένω δε, στις διατάξεις του ν. 3463/2006 (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 782, 781, 491/2025, 1489, 1400, 1403, 1397, 286, 79/2024, 1556, 1046/2023).

6. Περαιτέρω, ενόψει, αφενός: **i.** του σκοπού της Δ.Ε.Ρ.Α. (λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού που προβάλλει τις δραστηριότητες που έχουν σχέση με πολιτιστικά, οικονομικά, καλλιτεχνικά και άλλα θέματα), **ii.** του ότι η δραστηριότητά της δεν είναι συνυφασμένη με την επιδίωξη κέρδους και **iii.** του ότι οι παρεχόμενες από αυτήν υπηρεσίες είναι συναφείς με τις αρμοδιότητες του Δήμου Αθηναίων στους τομείς της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού, της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και του περιβάλλοντος (άρθρο 75 Κ.Δ.Κ.) και αφετέρου του γεγονότος ότι ο Δήμος Αθηναίων κατέχει το σύνολο του εταιρικού της κεφαλαίου και επιτρέπεται να την επιχορηγεί απεριόριστα (άρθρα 4 παρ. 3 εδ. γ' του π.δ. 25/1988 και 17 του ν. 4483/2017), ο χαρακτήρας της εν λόγω επιχείρησης ειδικού σκοπού προσιδιάζει σε αυτόν των δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων του άρθρου 259 παρ.

1 του ήδη ισχύοντος Κ.Δ.Κ. (ν. 3463/2006), οι διατάξεις των οποίων έχουν, ως εκ τούτου, αναλογική εφαρμογή ως προς τη λειτουργία της (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 782, 780/2025, 1401, 1398, 1394, 412, 286, 79/2024, 1556, 1046/2023).

7. Από τις διατάξεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 4 έως 6, συνάγεται ότι τα όργανα διοίκησης των δημοτικών επιχειρήσεων όπως η Δ.Ε.Ρ.Α. (βλ. άρθρα 256, 260 παρ. 7, 261 παρ. 1 του Κ.Δ.Κ.), διαχειρίζονται δημοτικό χρήμα υπό καθεστώς πλήρους διοικητικού ελέγχου που ασκεί το οικείο δημοτικό συμβούλιο, για την εκπλήρωση δημοτικού σκοπού, και ως εκ τούτου φέρουν την ιδιότητα και ευθύνη υπολόγου. Συνακόλουθα, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. της δημοτικής επιχείρησης, όταν εγκρίνουν την πραγματοποίηση δαπανών σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού της, ενεργούν πράξεις διαχείρισης της περιουσίας της, ευθυνόμενοι ως υπόλογοι Ο.Τ.Α. για κάθε έλλειμμα που διαπιστώνεται στη διαχείρισή τους, λόγω διενέργειας μη νόμιμων δαπανών (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 782, 780/2025, 1401, 1398, 1394, 412, 286, 80/2024, 1556/2023, πρβλ και Ολ. 563/2025, 702/2024, 1296, 465, 462/2022 και 1385/2021).

8. Σύμφωνα με γενική αρχή του δημοσιολογιστικού δικαίου, για τη διενέργεια οποιασδήποτε δαπάνης, πέραν της ύπαρξης σχετικής πίστωσης στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, πρέπει αυτή να προβλέπεται ρητά από διάταξη νόμου. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η διενέργεια δαπάνης που δεν προβλέπεται από συγκεκριμένη διάταξη, αν από τα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν, αποδεικνύεται ότι ανάγεται στη λειτουργική δραστηριότητα του νομικού προσώπου που τη διενεργεί, υπό την έννοια ότι η πραγματοποίησή της συντελεί άμεσα ή έμμεσα στην αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των σκοπών του ή στην εξυπηρέτηση των αναγκών του κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 9/2022). Τα ανωτέρω ισχύουν και για τα δημοτικά ΝΠΙΔ, τα οποία επιτρέπεται να επιχορηγούνται απεριόριστα από τους ΟΤΑ που τα έχουν συστήσει, ώστε να διασφαλίζεται η σύννομη διάθεση και η χρηστή διαχείριση του διατιθέμενου σε αυτά δημόσιου χρήματος. Συνεπώς, τα εν λόγω ΝΠΙΔ δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν να διενεργούν δαπάνες, οι οποίες δεν συμβάλλουν στην εκπλήρωση του σκοπού τους, ακόμη και αν αφορούν σε σκοπό του ΟΤΑ που τα έχει συστήσει (ΕλΣυν Δευτ. 79/2024, σκ. 13, Τμ. 1556/2023).

9. Ακολούθως, στον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130/23.7.2021) ορίζεται στο άρθρο 142 ότι: «1. (...) 2. Για ελλείμματα λόγω παράτυπης πληρωμής χρημάτων ... ευθύνονται: (α) (...) (γ) ο ... εντολέας της πληρωμής ... λόγω σφαλμάτων κατά ... την εντολή που υπάγονταν στη σφαίρα της δικής τους ευθύνης. (...) 4. Για τα ελλείμματα λόγω μη νόμιμης διαχείρισης που δεν εντάσσονται στις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2, ευθύνονται τα πρόσωπα που έλαβαν μη νόμιμη απόφαση νομικής δέσμευσης, η οποία στη συνέχεια οδήγησε σε εκταμίευση δημόσιου χρήματος (...)» και στο άρθρο 144 ότι: «1. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην παρ. 4, τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 142 και 143 ευθύνονται, αν προκάλεσαν το έλλειμμα από δόλο, βαρεία ή ελαφρά αμέλεια. Δεν θεωρείται ότι ενήργησε υπαιτίως το πρόσωπο που τήρησε τους κανόνες προστασίας του δημόσιου αγαθού, τους οποίους όφειλε να

τηρήσει ή απέκλινε από την τήρησή τους δικαιολογημένα. (...). 2. (...) 3. ... οι εντολές πληρωμής ευθύνονται αν προέβησαν σε ... εντολή πληρωμής που στηρίζεται σε δέσμευση πίστωσης που δεν είναι διαθέσιμη στον προϋπολογισμό του φορέα ή σε νομική δέσμευση προδήλως εκτός των αρμοδιοτήτων του οργάνου που έλαβε την απόφαση. Δεν ευθύνονται αν στήριξαν ... την εντολή πληρωμής σε νομοτύπως εκδοθείσες βεβαιώσεις αρμόδιων κατά τον νόμο οργάνων, στις οποίες διαπιστώνεται η συνδρομή των πραγματικών προϋποθέσεων διενέργειας της δαπάνης. 4. Τα πρόσωπα που έλαβαν μη νόμιμη απόφαση νομικής δέσμευσης, η οποία εκτελέστηκε, ευθύνονται μόνο αν ενήργησαν με δόλο ή βαρεία αμέλεια. Δεν συντρέχει βαρεία αμέλεια όταν η απόφαση αυτή στηρίζεται: α) σε υποστηρίξιμη ερμηνεία του νόμου ή β) σε πλάνη περί τα πράγματα που δεν είναι πρόδηλη ή γ) σε νομικό χαρακτηρισμό που δεν είναι προφανώς εσφαλμένος.»

10. Από τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 4820/2021 (σκ. 9), οι οποίες εφαρμόζονται και στις δημοτικές επιχειρήσεις (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 1489, 286, 79/2024, 1556, 293/2023), στον βαθμό που συνιστούν δημόσιες διαχειρίσεις, όπως η Δ.Ε.Ρ.Α., η γέννηση δημοσιονομικής ευθύνης συναρτάται με τα ειδικότερα καθήκοντα κάθε οργάνου που μετέχει στη δημοσιολογιστική διαδικασία, έτσι ώστε κάθε πρόσωπο να ευθύνεται για πράξεις ή παραλείψεις που ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης του. Ειδικότερα, ο εντολέας πληρωμής μίας διαχείρισης ευθύνεται, εάν προκάλεσε έλλειμμα σε αυτήν λόγω παράτυπης πληρωμής χρημάτων για κάθε πταίσμα (και ελαφρά αμέλεια), δηλαδή, ευθύνεται για ελλείμματα, που οφείλονται, αφενός στη μη νομιμότητα της δαπάνης και στη μη ύπαρξη σχετικής πίστωσης στον προϋπολογισμό του Δήμου, και αφετέρου, σε ελλείψεις των δικαιολογητικών. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η εντελλόμενη δαπάνη είναι μη νόμιμη, αλλά στηρίζεται σε απόφαση νομικής δέσμευσης, ο εντολέας πληρωμής υπέχει ευθύνη για το έλλειμμα που δημιουργήθηκε από την εξόφληση της δαπάνης αυτής, μόνον εφόσον ενήργησε με δόλο ή βαρεία αμέλεια (βλ. ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 1552/2025, σκ. 9, 491/2025, 1394, 1248, 286, 80, 79/2024, 1684, 1556, 1342, 1341, 1186, 905, 901, 643, 642, 641, 640, 634, 293/2023). Περαιτέρω, ως προς τα πρόσωπα που δεν φέρουν την ιδιότητα του εντολέα πληρωμής, στις περιπτώσεις όπου το έλλειμμα οφείλεται σε απόφαση νομικής δέσμευσης, η οποία εκτελέστηκε και οδήγησε στην εξόφληση μη νομίμων δαπανών, τη σχετική ευθύνη υπέχουν τα πρόσωπα που έλαβαν την ως άνω μη νόμιμη απόφαση, μόνον εφόσον ενήργησαν με δόλο ή βαρεία αμέλεια (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 784, 782/2025, 1403, 1396, 1392, 286, 80, 75/2024, 1684, 1556, 1342, 1186, 1179, 905, 901, 643, 642, 634, 293/2023). Βαρεία αμέλεια, υπάρχει, όταν κατά τη διενέργεια των διαχειριστικών ενεργειών, από τις οποίες προέκυψε το έλλειμμα, δεν καταβάλλεται όχι μόνο η απαιτούμενη στις συναλλαγές (αντικειμενικά και αφηρημένα) επιμέλεια του μέσου συνετού και ευσυνειδήτου υπολόγου (άρθρο 330 Α.Κ.), αλλά ούτε η στοιχειώδης επιμέλεια του κοινού και συνηθισμένου ανθρώπου, με αποτέλεσμα η απόκλιση της συμπεριφοράς του υπολόγου κατά τη διεξαγωγή των διαχειριστικών του πράξεων από το μέτρο της επιμέλειας που αναμένεται από τον μέσο συνετό και επιμελή υπόλογο του επαγγελματικού κύκλου στον οποίο ανήκει, να είναι πρόδηλη, ιδιαιτέρως σοβαρή και αδικαιολόγητη (ΕλΣυν Ολ. 1972/2021, 746,

744/2020, 1858/2019 1026/2017, 877/2016, Δευτ. Τμ. 147, 78, 77/2024, 1682, 1199, 642, 641/2023, 1980, 16/2022, 1679, 626, 241/2021, 2470/2020, VII Τμ. 653, 489/2020, 1457/2019, 472, 12/2018).

11. Με την .../15/21.6.2001 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων εγκρίθηκαν ο Κανονισμός Προσωπικού και ο Κανονισμός Εσωτερικών Υπηρεσιών της Δ.Ε.Ρ.Α., που είχαν συνταχθεί με τη .../27.04.2001 απόφαση του Δ.Σ. αυτής. Οι ως άνω κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου δεν δημοσιεύτηκαν στο δημοτικό κατάστημα κατά το πλήρες περιεχόμενό τους, ως προβλεπόταν από τις διατάξεις των άρθρων 96 παρ. 6 εδ. γ' και 119 εδ. α' του προΐσχυσαντος Δ.Κ.Κ. (ήδη άρθρο 97 παρ. 6 εδ. γ' του ισχύοντος Κ.Δ.Κ.), αλλά μόνο σε περίληψη, πλην, όμως, αποτελούν το πλαίσιο αυτοδέσμευσης της Δ.Ε.Ρ.Α. στα ρυθμιζόμενα από αυτές πεδία. Συνακόλουθα, τα αρμόδια όργανά της υποχρεούνταν να τηρούν τις σχετικές ρυθμίσεις, συμπληρωματικά προς τις οποίες εφαρμόζονται, σύμφωνα με τα όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω (βλ. σκέψεις 3 και 5), οι αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για τους Ο.Τ.Α. (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 782/2025, 1489, 1396, 79/2024, 1046/2023).

12. Ο άνω αναφερόμενος Κανονισμός Προσωπικού της Δ.Ε.Ρ.Α., που εγκρίθηκε με τη .../21.06.2001 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων (σκ. 6.Β.), ορίζει στο προοίμιό του ότι «Ο παρών κανονισμός ρυθμίζει τα του προσωπικού της επιχείρησης, σε όποιο σημείο αυτά δεν ρυθμίζονται διαφορετικά από τους νόμους ...» και στο άρθρο 4 ότι «1. ... Αμοιβή υπερωριών καταβάλλεται μόνο μετά από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ...». Συναφώς, το άρθρο 176 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3584/2007 (Α' 143), προβλέπει ότι «1. Η υπερωριακή απασχόληση επιτρέπεται για αντιμετώπιση έκτακτων και επειγουσών αναγκών ... Οι ώρες απασχόλησης καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου, σύμφωνα με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας ...». Εξάλλου, με την, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 2362/1995, 2/37190/0026/01/21.06.2001 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (Β' 915), που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο και, σύμφωνα με το προοίμιό της, εφαρμόζεται και για το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου των Ο.Τ.Α. και επομένως, και για το προσωπικό της Δ.Ε.Ρ.Α., καθορίστηκαν τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πληρωμή αποζημίωσης για υπερωριακή, νυχτερινή, Κυριακών και εξαιρέσιμων ημερών εργασία. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο ίδιος ο Κανονισμός Προσωπικού της Δ.Ε.Ρ.Α. απαιτεί, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη νόμιμη καταβολή αποζημίωσης για υπερωριακή απασχόληση στο προσωπικό της, την προηγούμενη έκδοση εγκριτικής απόφασης από το Δ.Σ. αυτής, από την οποία να προκύπτουν οι έκτακτες και επείγουσες ανάγκες που δικαιολογούν την υπερωριακή απασχόληση, ο αριθμός των υπαλλήλων που θα εργαστούν υπερωριακά, καθώς και το σύνολο των ωρών και το συνολικό χρονικό διάστημα της απασχόλησης αυτής. Η πραγματοποίηση, δε, της υπερωριακής απασχόλησης αποδεικνύεται με βεβαίωση του προϊσταμένου της αρμόδιας υπηρεσίας. Σε περίπτωση που δεν υφίστανται απόφαση του Δ.Σ. με το ως άνω περιεχόμενο και βεβαίωση του προϊσταμένου της υπηρεσίας για την

πραγματοποίηση της υπερωριακής απασχόλησης, η καταβολή της σχετικής αποζημίωσης δεν είναι νόμιμη (πρβλ. ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 1540, 1257/2025, Κ.Π.Ε.Δ. στο Ι Τμ. πράξεις 40/2016, 350, 193/2015).

13. Στο άρθρο 6 του ν. 2527/1997 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του ν. 2190/1994 και άλλες διατάξεις» (Α' 206), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα εξής: «1. Για τη σύναψη σύμβασης μίσθωσης έργου από υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα με φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 681 κ.ε. του Αστικού Κώδικα ή με άλλες ειδικές διατάξεις, απαιτείται η προηγούμενη έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, με την οποία καθορίζεται ο αριθμός των προσώπων που θα απασχοληθούν, το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελέσουν, το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολική ή τμηματική παράδοση του έργου, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αναδόχου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο δεν ανάγεται στον κύκλο των συνήθων καθηκόντων των υπαλλήλων του οικείου φορέα και αιτιολογία για τους λόγους που δεν μπορεί να εκτελεστεί από υπαλλήλους του. (...) Σύμβαση μίσθωσης έργου που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες είναι αυτοδικαίως και καθ' ολοκληρίαν άκυρη. (...) 5. Για την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στην παράγραφο 1, καθώς και για την προηγούμενη έγκριση, όπου αυτή προβλέπεται κατά τις κείμενες διατάξεις, για τη σύναψη σύμβασης μίσθωσης έργου, απαιτείται βεβαίωση του ΑΣΕΠ ότι πρόκειται για γνήσια σύμβαση έργου που δεν υποκρύπτει εξαρτημένη εργασία και δεν καλύπτονται με αυτήν πάγιες και διαρκείς ανάγκες. (...). 6. Ανανέωση ή παράταση της σύμβασης μίσθωσης έργου απαγορεύεται και είναι αυτοδικαίως άκυρη. (...). 9. Για συμβάσεις μίσθωσης έργου από τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα την απόφαση της παρ. 1 εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας ή το υπ' αυτού εξουσιοδοτημένο όργανο».

14. Στον Κανονισμό Προσωπικού της Δ.Ε.Ρ.Α. ορίζεται περαιτέρω στο προοίμιο ότι: «Το προσωπικό της επιχείρησης διακρίνεται σε (...) τακτικό προσωπικό (...) που συνδέεται με την επιχείρηση με σύμβαση εργασίας αόριστου χρόνου (...) και έκτακτο προσωπικό, το οποίο διακρίνεται σε (...) δημοσιογράφους, ειδικούς συνεργάτες, μουσικούς παραγωγούς και βοηθούς. Το προσωπικό αυτό συνδέεται με την επιχείρηση με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή συμβάσεις έργου» και στο άρθρο 3 ότι: «1. Η πρόσληψη των συνεργατών γίνεται (...) με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου (...). 2. Το περιεχόμενο των συμβάσεων έργου των συνεργατών, το εργολαβικό αντάλλαγμα και το συγκεκριμένο έργο ή έργα που θα εκτελέσει ο συνεργάτης (...) καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης. (...) 4. (...) Σε κάθε περίπτωση για οποιαδήποτε πρόσληψη εφαρμόζονται οι διατάξεις των ν. 2527/1997 (...), οι οποίες και υπερέχουν του παρόντος ως προς τα προσόντα και τη διαδικασία πρόσληψης». Εξάλλου, στον Κανονισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών της Δ.Ε.Ρ.Α. αναφέρεται στο άρθρο 20 ότι ο ανώτατος αριθμός προσωπικού που καλύπτει οργανικές θέσεις είναι 155 άτομα, ενώ στο άρθρο 19 αναφέρονται, μεταξύ άλλων, οι εξής αριθμοί οργανικών θέσεων για τις

ακόλουθες ειδικότητες: δημοσιογράφοι 84, μουσικοί επιμελητές ή παραγωγοί 17, τεχνικοί Η/Υ & δικτύων 3, ηχολήπτες 12. Στο άρθρο 21 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται: «(...) Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης είναι δυνατόν να προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου έκτακτο επιστημονικό ή εργατοτεχνικό προσωπικό για κάλυψη των παραπάνω [έκτακτων ή περιόδων] αναγκών (...). Οι θέσεις εργασίας καθώς και ο αριθμός του προσωπικού αυτού δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθούν επακριβώς. Ενδεικτικά αναφέρονται οι θέσεις του πίνακα του άρθρου 19 [ενν. 155 θέσεις] ως θέσεις και του έκτακτου προσωπικού. Το προσωπικό αυτό πρέπει να έχει αποδεδειγμένη κατάρτιση ή εμπειρία στο ειδικό αντικείμενο για το οποίο συνάπτεται σύμβαση εργασίας». Τέλος, στο άρθρο 23 του Εσωτερικού Κανονισμού Υπηρεσιών ότι: «Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και με σκοπό την εκπόνηση μελετών, την εκτέλεση εργασιών σχεδιασμού, προγραμματισμού, οργάνωσης, την επίβλεψη μελετών, έργων και την εκτέλεση διαφόρων εργασιών, είναι δυνατόν να ανατίθεται με σύμβαση μίσθωσης έργου ή με προμήθεια υπηρεσιών σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με επιστημονικές ή άλλες εξειδικευμένες γνώσεις η κάλυψη των παραπάνω αναγκών, στα πλαίσια του Νόμου και με την τήρηση των νόμιμων διαδικασιών. Τα πρόσωπα αυτά πρέπει να έχουν αποδεδειγμένη θεωρητική κατάρτιση ή εμπειρία πάνω στο ειδικό θέμα για το οποίο συνάπτεται η σύμβαση. Στη σύμβαση αναφέρεται το συγκεκριμένο αντικείμενο του έργου που θα εκτελεστεί ή των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν, το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολική ή τμηματική παράδοση του έργου και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του αντισυμβαλλομένου της Επιχείρησης».

15. Από τον συνδυασμό των διατάξεων που παρατέθηκαν στις σκέψεις 13 και 14, συνάγονται τα εξής: Με τον Κανονισμό Προσωπικού της Δ.Ε.Ρ.Α. προβλέπεται η δυνατότητα πρόσληψης με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή με σύμβαση έργου, έκτακτου προσωπικού με ειδικότητα δημοσιογράφου, ειδικού συνεργάτη, μουσικού παραγωγού και βοηθού, κατόπιν απόφασης του Δ.Σ. της Επιχείρησης. Για την πρόσληψη, ειδικότερα, έκτακτου προσωπικού με σύμβαση έργου, απαιτείται η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 2527/1997. Με τις διατάξεις αυτές, οι οποίες έχουν θεσπιστεί με σκοπό την αποτροπή της καταστρατήγησης των διατάξεων του άρθρου 103 του Συντάγματος, που καθιερώνουν τον κανόνα της στελέχωσης των υπηρεσιών του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των ν.π.δ.δ. με μόνιμους υπαλλήλους, με τη μέθοδο της σύναψης συμβάσεων μίσθωσης έργου που, στην πραγματικότητα, υποκρύπτουν πρόσληψη προσωπικού για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών του φορέα, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, υπό τη συνδρομή των οποίων επιτρέπεται στα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, μεταξύ των οποίων και οι Ο.Τ.Α., να συνάπτουν συμβάσεις μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα, καθώς και η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων αυτών. Ειδικότερα, για τη νόμιμη σύναψη σύμβασης έργου από τους Ο.Τ.Α. απαιτείται η έκδοση αφενός απόφασης του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας (ήδη Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, βλ. άρθρο 280 περ. Ι του ν. 3852/2010, Α' 87, σε συνδυασμό με άρθρο 28 παρ. 1 του ν.

4325/2015, Α' 47), στην οποία (α) να καθορίζεται ο αριθμός των προσώπων που θα απασχοληθούν, το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελέσουν, το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολική ή τμηματική παράδοσή του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αναδόχου και ο τόπος εκτέλεσης του έργου, (β) να αναφέρεται ότι το ανατιθέμενο σε ιδιώτες έργο δεν ανάγεται στον κύκλο των συνήθων καθηκόντων των υπαλλήλων του οικείου φορέα και (γ) να περιλαμβάνεται αιτιολογία για τους λόγους που το έργο αυτό δεν μπορεί να εκτελεσθεί από τους ήδη υπηρετούντες υπαλλήλους, και αφετέρου προηγούμενη της απόφασης αυτής βεβαίωση του Α.Σ.Ε.Π. ότι πρόκειται για γνήσια σύμβαση έργου που δεν υποκρύπτει εξαρτημένη εργασία και δεν καλύπτονται με αυτήν πάγιες και διαρκείς ανάγκες του φορέα, ενώ απαγορεύεται ρητά η ανανέωση ή παράταση των συμβάσεων έργου. Η ανωτέρω διαδικασία σύναψης συμβάσεων μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα, η οποία τυγχάνει εφαρμοστέα και από τη Δ.Ε.Ρ.Α. (πρβλ. ΑΠ 637/2021), είναι αποκλειστική και, ως εκ τούτου, η μη τήρησή της καθιστά τη συναφθείσα σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη (ΕλΣυν Ολ. 1069/2021, Δεύτ. Τμ. 1552/2025, 780/2025, 1489, 1403, 1402, 1398, 1397, 1396, 1393/2024, 1046/2023, VII Τμ. 1788/2017, 3214/2013). (ΕλΣυν Ολ. 1069/2021, Δεύτ. Τμ., VII Τμ. 1788/2017).

16. Με το άρθρο 131 του ν. 4604/2019 (Α' 50) εισάγονται πάγιες ρυθμίσεις που αφορούν στην αναδρομική, από 01.01.2015, εφαρμογή του δημόσιου λογιστικού και των σχετικών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και επί των δημοτικών επιχειρήσεων με σκοπό την ίδρυση και λειτουργία τοπικού ραδιοφωνικού σταθμού (παράγραφος 1), στην παροχή εξουσιοδότησης για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης για τη ρύθμιση των ειδικότερων ζητημάτων (παράγραφος 2) και στην αναλογική εφαρμογή των ισχυόντων περί λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. των Ο.Τ.Α. που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης από τις 26.3.2019, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4604/2019, μέχρι να εκδοθεί η εν λόγω κοινή υπουργική απόφαση (παράγραφος 4). Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου νομιμοποιούνται αναδρομικά συγκεκριμένες δαπάνες των εν λόγω δημοτικών επιχειρήσεων, δηλαδή, αυτές που αφορούν αποκλειστικά σε εκτέλεση έργων ή εργασιών και σε παροχή προμηθειών ή υπηρεσιών, κατά τη διαδικασία της πραγματοποίησης των οποίων έχουν επιφορτωθεί μη ουσιώδεις τυπικές πλημμέλειες, υπό τις προϋποθέσεις, όμως, ότι τα έργα και οι εργασίες έχουν αποδεδειγμένα εκτελεστεί και οι προμήθειες και οι υπηρεσίες έχουν αποδεδειγμένα παρασχεθεί και ότι έχουν συμβάλει στην εκπλήρωση των σκοπών, είτε των ίδιων των δημοτικών Ν.Π.Ι.Δ., είτε των δήμων που είναι οι μοναδικοί μέτοχοι και αποκλειστικοί χρηματοδότες τους (ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 782, 780, 491/2025, 286, 80, 79/2024, 1684, 1556/2023, πρβλ και ΕλΣυν Ολ. 1333/2023, 3406/2014).

17. Ο ν. 4700/2020 ορίζει στο άρθρο 5 ότι «2. Το Δικαστήριο δεσμεύεται (...) από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις ... εκτός αν η αθώωση (...) στηρίχθηκε σε έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου στην ένδικη διαφορά ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου». Περαιτέρω, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το οποίο «κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για αδίκημα τεκμαίρεται ότι είναι αθώο έως τη

νόμιμη απόδειξη της ενοχής του», απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που έπεται «τελικής», αμετάκλητης δηλαδή, αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει, θέτοντας εν αμφιβόλω την αθώωση, έστω κι αν αυτή εχώρησε λόγω αμφιβολιών (βλ. ΕΔΔΑ, αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2007, στη υπόθεση Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος, της 13ης Ιουλίου 2010, στην υπόθεση Tendam κατά Ισπανίας κ.ά.). Για την ενεργοποίηση, ωστόσο, του τεκμηρίου αθωότητας, που κατοχυρώνεται στην εν λόγω διάταξη της ΕΣΔΑ, και τον έλεγχο της παραβιάσής του, απαιτείται οι επακολουθούσες της ποινικής δίκης δικαστικές διαδικασίες, στις οποίες συγκαταλέγεται και η ενώπιον του Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη επί αίτησης καταλογισμού αδικαιολόγητου περιουσιακού οφέλους, να παρουσιάζουν συνάφεια με την ποινική δίκη που προηγήθηκε, υπό την έννοια της ταυτόσημης αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των αδικημάτων για τα οποία διώκεται αυτός που την επικαλείται. Αν δε ύστερα από τον ουσιαστικό έλεγχο των πραγματικών στοιχείων της διαφοράς, διαπιστωθεί τέτοια συνάφεια, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να απόσχει από τη διατύπωση κρίσης ή ακόμη και απλού συλλογισμού, από το αντικειμενικό νόημα των οποίων θα μπορούσε να τεθεί εν αμφιβόλω το αμετάκλητο αθωωτικό αποτέλεσμα της ποινικής διαδικασίας (βλ. ΕΔΔΑ, αποφάσεις της 30ης Απριλίου 2015, στην Υπόθεση Καπετάνιος κ.λπ. κατά Ελλάδας, της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, στην υπόθεση Hrdalo κατά Κροατίας κ.ά.). Η δέσμευση του δικάσαντος Τμήματος, επομένως, από την αμετάκλητη αθωωτική ποινική απόφαση τελεί υπό την προϋπόθεση ότι τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία διώχθηκε ποινικά ο καθ' ου η αίτηση καταλογισμού, αλλά αθωώθηκε, έστω λόγω αμφιβολιών, ταυτίζονται με εκείνα με βάση τα οποία ζητείται ο καταλογισμός του. Αυτό συμβαίνει όταν η επακολουθούσα δημοσιονομική δίκη προϋποθέτει την εξέταση του αποτελέσματος της προηγούμενης ποινικής διαδικασίας ή αν το Τμήμα προβεί στην επανεξέταση των αποδεικτικών στοιχείων που έλαβε υπόψη του το ποινικό δικαστήριο (βλ. ΕΔΔΑ, αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2007, στη υπόθεση Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας, της 12ης Ιουλίου 2013, στην υπόθεση Allen κατά Ηνωμένου Βασιλείου, της 18ης Οκτωβρίου 2016, στην υπόθεση Alkaşi κατά Τουρκίας κ.ά.), μόνον τότε δε η κρίση του δημοσιονομικού δικαστή μπορεί να ελεγχθεί για παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ. Άρα, το τεκμήριο αθωότητας δεν παραβιάζεται όταν η μεταγενέστερη της αθωωτικής απόφασης διαφορετική δικαστική κρίση στηρίζεται σε διαφορετική νομική βάση και αφορά σε άλλης μορφής ή άλλου χαρακτήρα ευθύνη του αθωωθέντος, με συνέπεια να παρουσιάζει αυτοτέλεια σε σχέση με την ποινική διαδικασία. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, αρκεί η συνεκτίμηση της αθωωτικής απόφασης από το Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου που επιλαμβάνεται μετά την έκδοσή της κατά τρόπον ειδικό, ούτως ώστε, αν το Τμήμα αποκλίνει από τις ουσιαστικές κρίσεις του ποινικού δικαστή που διαλαμβάνονται στην απόφαση, να μην καταλείπονται εύλογες αμφιβολίες ως προς τον σεβασμό του απορρέοντος από την τελική έκβαση της ποινικής διαδικασίας τεκμηρίου αθωότητας (ΕλΣυν Ολ. 508/2024 σκ. 11, 661/2023, 788/2022, όπου περαιτέρω παραπομπές στη νομολογία, ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 784, 552/2025).

18. Στην προκειμένη περίπτωση, με τις .../16.2.2011 και .../16.5.2011 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων ορίστηκαν τα μέλη του Δ.Σ. της ως άνω Δημοτικής Επιχείρησης, μεταξύ των οποίων και η εκκαλούσα, ως Πρόεδρος αυτού, και με την .../22.02.2011 απόφαση του εν λόγω Δ.Σ. της ανατέθηκαν, ως εκ της ιδιότητάς της αυτής ως Προέδρου, οι αρμοδιότητες να εκπροσωπεί και να δεσμεύει τη Δ.Ε.Ρ.Α. με μόνη την υπογραφή της σε όλες τις συναλλαγές της με οποιαδήποτε τράπεζα και να διενεργεί εν γένει κάθε οικονομική και διαχειριστική πράξη.

19. Με την προσβαλλόμενη πράξη επιβλήθηκε σε βάρος της εκκαλούσας και υπέρ του Δήμου Αθηναίων, μεταξύ άλλων, καταλογισμός ύψους 72.003,58 ευρώ και 105.283,96 ευρώ, τα οποία αφορούσαν αποζημιώσεις απόλυσης ή αποχώρησης σε υπαλλήλους της Δ.Ε.Ρ.Α., καθ' υπέρβαση του νόμιμου ορίου των 15.000 ευρώ. Ο καταλογισμός των ανωτέρω ποσών ακυρώθηκε με την εν μέρει οριστική απόφαση 1248/2024 του Τμήματος (βλ. αναλυτικά σκ. 15).

20. Με την προσβαλλόμενη πράξη επιβλήθηκε, περαιτέρω, σε βάρος της εκκαλούσας και υπέρ του Δήμου Αθηναίων: (α) καταλογισμός ύψους 92.528,23 ευρώ, που αντιστοιχεί σε δαπάνη που καταβλήθηκε κατ' εντολή της εκκαλούσας για υπερωριακή απασχόληση εργαζομένων χωρίς να υπάρχει εγκριτική απόφαση του Δ.Σ. της Επιχείρησης και χωρίς βεβαιώσεις των προϊσταμένων των αρμόδιων υπηρεσιών για την πραγματοποίηση αυτής (βλ. αναλυτικά και σκ. 13.Δ. της ΕλΣυν Δεύτ. Τμ 1248/2024) και (β) καταλογισμός συνολικού ύψους 114.352,91 ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσά που καταβλήθηκαν κατ' εντολή της εκκαλούσας, επιπλέον του συμφωνηθέντος ανταλλάγματος, σε συμβασιούχους της Δ.Ε.Ρ.Α., για την πληρωμή παρεπόμενων δαπανών (φόρος, χαρτόσημο κ.λπ.), οι οποίες, όμως, ήδη περιλαμβάνονταν στο αντικείμενο των συναφθεισών συμβάσεων (βλ. και σκ. 13.Ε. της ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 1248/2024).

21. Με την 1248/2024 απόφαση του Τμήματος τούτου κρίθηκε αναφορικά με τις ανωτέρω (υπό σκ. 20) δαπάνες ότι αυτές δεν είναι νόμιμες και ότι ορθώς κρίθηκε με την προσβαλλόμενη πράξη ότι δεν μπορούν να νομιμοποιηθούν βάσει του άρθρου 131 παρ. 3 του ν. 4604/2019, καθόσον δεν συντρέχει η πρώτη προβλεπόμενη από αυτό προϋπόθεση, δηλαδή δεν αφορούν σε εκτέλεση έργου ή εργασίας ή σε παροχή προμήθειας ή υπηρεσίας που έγιναν για λογαριασμό της Δ.Ε.Ρ.Α. (βλ. σκ. 14 της ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 1248/2024).

22. Κατόπιν, σε εκτέλεση της 1248/2024 απόφασης του Τμήματος τούτου, προσκομίστηκε η 1816/2023 απόφαση του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών καθώς και το από 05.03.2025 πιστοποιητικό αμετακλήτου αυτής. Με αυτή κρίθηκε (βλ. σελ. 169 αυτής) ότι «(...) ως προς το ποσό των 92.528,23 ευρώ (...) οι κατηγορούμενοι αποφάσισαν την καταβολή του ως άνω συνολικού ποσού κατόπιν βεβαιώσεων των αμέσως προϊσταμένων των μονάδων στις οποίες ανήκαν οι δικαιούχοι ότι η υπερωριακή εργασία είχε παρασχεθεί και το συνολικά καταβληθέν ποσό αντισταθμιζόταν πλήρως από την παροχή ίσης αξίας υπηρεσιών, που αίρει σε κάθε περίπτωση του στοιχείου του άμεσου δόλου β' βαθμού που απαιτείται. Το αυτό ισχύει και για τις καταβολές 114.352,91 ευρώ (...), επιπλέον του συμφωνηθέντος μες

τις συμβάσεις έργου ανταλλάγματος για πληρωμή παρεπόμενων δαπανών (φόρου, χαρτοσήμου κ.λπ.), ήτοι ότι αποφασίστηκαν κατόπιν διαβεβαιώσεων των αρμόδιων διοικητικών παραγόντων ότι οι εν λόγω δαπάνες είναι νόμιμες. (...)).».

23. Από τις ανωτέρω παρατιθέμενες κρίσεις της προσκομισθείσας ποινικής απόφασης προκύπτει ότι η εκκαλούσα αθώωθηκε, λόγω μη συνδρομής των στοιχείων της νομοτυπικής μορφής του ποινικού αδικήματος της απιστίας, και συγκεκριμένα του αξιούμενου από τον ποινικό νομοθέτη βαρύτερου βαθμού υπαιτιότητας (άμεσος δόλος) και του σκοπού πρόκλησης ζημίας στην περιουσία που διαχειριζόταν (δόλος σκοπού ή υπερχειλής δόλος), τα οποία, όμως, δεν συνιστούν αναγκαιές προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της ευθύνης της εκκαλούσας ως προς την πρόκληση του διαπιστωθέντος ελλείμματος στη χρηματική διαχείριση της εφεσίβλητης δημοτικής Επιχείρησης. Ως εκ τούτου, στο μέτρο που η αθώωση της εκκαλούσας εχώρησε λόγω μη στοιχειοθέτησης της υποκειμενικής υπόστασης του ανωτέρω ποινικού αδικήματος, το Τμήμα υποχρεούται (πρβλ. ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 784/2025 σκ. 15), σύμφωνα με τις ερμηνευτικές σκέψεις που αναφέρθηκαν ανωτέρω (βλ. σκ. 17), να συνεκτιμήσει κατά την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 4700/2020 τα δεχθέντα με την ανωτέρω αμετάκλητη ποινική απόφαση πραγματικά περιστατικά, που συνδέονται με τις συνθήκες τέλεσης των διαχειριστικών ενεργειών της εκκαλούσας, επί των οποίων ερείδονται οι προσβαλλόμενες καταλογιστικές αποφάσεις, προβαίνοντας σε ίδια κρίση ως προς τη συνδρομή του ελαφρύτερου βαθμού υπαιτιότητας (βαρεία ή ελαφρά αμέλεια) που αρκεί και απαιτείται κατά νόμο για τη θεμελίωση των κρινόμενων δημοσιονομικών παραβάσεων, δεδομένης της ιδιότητας της εκκαλούσας ως εντολέα πληρωμής για της εν προκειμένω κρινόμενες δαπάνες (άρθρα 142 παρ. 2, 4 και 144 παρ. 1, 3, 4 του ν. 4820/2021, βλ. ad hoc ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 1699/2025, σκ. 32).

24. Με τα δεδομένα αυτά, λαμβάνοντας υπόψιν (α) την ασάφεια του νομικού πλαισίου επί των δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, όπως η Δ.Ε.Ρ.Α. (ΕλΣυν Δευτ. Τμ. 1701/2025, 1403, 1402, 79/2024), η οποία, πέραν της επιχορήγησης από τον Δήμο Αθηναίων, διαθέτει και ίδιους πόρους (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 177/2022), ενώ, κατά τον κρίσιμο χρόνο, δεν υπόκειτο στην αυστηρή τήρηση των κανόνων του δημόσιου λογιστικού (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1333/2023, 1385/2021), γεγονότα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν σχετικώς εύλογες αμφιβολίες στους δημοσιονομικώς υπευθύνους (πρβλ. ΕλΣυν Δεύτ. Τμ. 79/2024), (β) τις κρίσεις του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, όπως ανωτέρω εκτέθηκαν, περί έλλειψης δόλου β΄ βαθμού στο πρόσωπο της εκκαλούσας (σκ. 22), αναγνωρίζοντας ότι το σύνολο των επίδικων καταβολών έλαβε χώρα κατόπιν διαβεβαιώσεων των αρμόδιων υπηρεσιακών παραγόντων για τη νομιμότητα αυτών και (γ) το γεγονός ότι, η εκκαλούσα, όπως προκύπτει και από τα πρακτικά της 1813/2023 απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, είναι συγγραφέας και, ως εκ τούτου, δεν διαθέτει λογιστικές γνώσεις, το Δικαστήριο κρίνει ότι δε συντρέχει στο πρόσωπό της βαθμός υπαιτιότητας ούτε ελαφράς αμέλειας για τις υπό κρίση εντολές πληρωμής. Συνεπώς, η εκκαλούσα πρέπει να απαλλαγεί από τον σε βάρος της καταλογισμό και για την αιτία αυτή.

25. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει η ένδικη έφεση να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη καταλογιστική πράξη ως προς την εκκαλούσα. Περαιτέρω, πρέπει να επιστραφεί σε αυτή το καταβληθέν παράβολο (άρθρο 310 παρ. 1 εδ. α' του ν. 4700/2020) και, εκτιμωμένων των περιστάσεων, να απαλλαγούν το Ελληνικό Δημόσιο και ο Δήμος Αθηναίων από τη δικαστική της δαπάνη (άρθρο 314 παρ. 3 εδ. β' του ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την έφεση.

Ακυρώνει την 5/2020 Πράξη του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά το μέρος που αφορά στην εκκαλούσα, και κατά τα κεφάλαια αυτής, με τα οποία καταλογίστηκαν σε βάρος της τα ποσά των 92.528,23 ευρώ και 114.352,91 ευρώ.

Διατάσσει την απόδοση του καταβληθέντος παραβόλου στην εκκαλούσα.

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο και τον Δήμο Αθηναίων από τη δικαστική δαπάνη της εκκαλούσας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε διάσκεψη στις 10 Φεβρουαρίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΪΣΙΔΩΡΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 10 Μαρτίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ